

NORDAHL GRIEG
ER DÖD

Den norske regjering meddeler at Nordahl Grieg under bombeangrepet mot Berlin natten mellom den 2. og 3. desember var med et av bombe-flyene. Det fly Nordahl Grieg var med ble skutt ned under angrepet, og Nordahl Grieg ble drept. I en minnetale over avdøde uttalte Signund Skard bl. a. at Nordahl Grieg visste at våpen og brutalitet ble tvunget i våre hender, men han hadde en ubrytelig tro på det gode. Han knyttet det beste i vårt folk sammen, han ga uttrykk for selve kjernen, selve livsfølelsen i vårt folk. Han hadde alltid Norge i sitt hjerte. Og derfor er kanskje det mest meningsløse ved hans bortgang nettopp det, at han ikke skal få se igjen Norge, dette landet hvis folk han elsket så inderlig og varmt. I fensens og i dødens stund var han i følge med det norske fellesskap, og i det skal han også leve med i det nye Norge som skal reise seg over graven.

WENDELL WILLKIE: SMÅSTATSPROBLEMET MÅ LØSES I SAMARBEID
MED RUSLAND

Et av de mest brannende spørsmål for de små stater i Europa er hva Russland akter å foreta seg med hensyn til de små nabostatenes integritet. Nesten alle vi som har tilrådet en fornuftig innstilling til Russland i stedet for en følelsesbetont har hele tiden skjært at de små europeiske statenes framtidige status utgjør et av de mest omfattelige problemer våre statsmenn er stilt overfor. Den freden og velstanden vi arbeider for, kan komme til å bero på dets rettferdige og sunne løsning. For hver dag blir det stadig mer nødvendig å løse dette problemet.

For å være oppriktige vet vi at Russlands holdning trolig nok kommer til å bli utslagsgivende ved avgjøringen av de små grensstatenes skjebne. Vi kan naturligvis ikke påvirke den med å oppmuntre til mistro til Russland i vårt land. Det finnes bare en måte vi kan håpe å vinne gehør for våre ideer på innen den russiske utenrikspolitikk, og det er ved å betrakte Russland som en jevnbyrdig og en vi ønsker å leve sammen med. Vår holdning overfor landet må være fornuftig og ikke preges av fordommer og følelser.

Ved Moskva- og Teheran-konferansen fikk Russland klart for seg at vi utværet et oppriktlig ønske om at landet skal bli en forbundsfeile i det nye samfunnet av frie nasjoner. Det ligger i Russlands interesse å følge denne veien for det må jo oppriktlig ønske fred for å kunne bygge opp sitt krigsherjede land. Den rettsatte veien som innebærer erobring og verdensrevolusjon ville jo til slutt lede til krig med hele den ikke-kommunistiske verden inklusive engelskmennene og oss selv. Det finnes ingen grunn til å tro at ikke Russland skulle ha til hensikt å følge fredens og sikkerhetens vei i verdensforbundet. Men for en internasjonal organisasjons framgang er medlemstatenes frihet og jombyrdighet det viktigste av alt.

Dette innebærer at vårt frumste mål må bli å overtale Russland til å akseptere og gi garantier for tryggheten av en alminnelig organisasjon i hvilken russerne og vi selv begge skulle være medlemmer, heller enn å søke å beskytte sitt eget land gjennom politisk og militær kontroll over tilgrensede områder.

Vårt folk nærer i sin helhet den varmeste beundring for den motstand det russiske folk har satt inn mot Hitler. Vårt folk erkjenner også i sin helhet helt instinktivt Russlands betydning for USA's framtidige velstand. De ønsker å stå i samme forfald til Russland som til andre stater. Det er dette faktum vi har å takke for de framskritt som hittil er gjort. Det er folkets seir.

!!!

Etter de forskjellige opplysninger som i de siste par måneder er tilflytt oss fra en rekke kilder begynner vi nå i det minste å skimte omrisset av den politiske organisasjon som skal søkes gjennomført etter krigen. Ennå er det imidlertid for tidlig å nå i detalj oss av den grunn

at det store sluttoppgjøret med nazismen fremdeles er i full gang, og den gamle taktikk med operasjon på de indre linjer tilfester at man tar en og en ^{i ønde} om gangen. Det kan ikke Tyskland gjøre.

Mussolini sa engang i høsten 1938 at de statsmenn som begynte krigen ikke kos til å være med den dag fredstraktaten ble undertegnet. Også bare hans egen skjebne har vist oss hvor merkelig riktig han så. Hitler har i mange år vært på det rene med at hva Tyskland for enhver pris måtte unngå var en tofronters krig og så har han likevel ført en så klosserpolitikk at han snart vil oppleve å få tre, for ikke å si fire fronter. "Bare strategi" svarer ennå mange tyskere, når de hører om retretten på østfronten. Men selv om det virkelig skulle gå i oppfyllelse hva Hitler syke sinn så fanatisk klammer seg til, ville Tyskland like ugjenkallelig ha tapt krigen, fordi det tyske folk forlangst har mistet den aller siste rest av tillit og aktelse som ennå var tilbake hos deres europeiske naboer. For all fremtid har det forspilt sine sjanser til en lederstilling i Europa. De sjanser som idag ville ligget et godt stykke innenfor det opprørlige om tyskerne hadde fortsatt å arbeide i fred på det solide grunnlag som var lagt til 1. august 1914. Koster det virkelig så meget å lære at krigen ikke er menneskets eneste aktverdige beskjeftigelse? Og at det å beherske andre, som nå dessverre er stormaktens mål, også kan gjøres med ganske andre midler og på en helt annen måte enn gjennom det nazistiske skrekregimentet. Amerikas forente stater hadde praktisk talt aldri vært i krig før 1917, og allikevel var dets prestisje så betydelig at den keiserlige regjering som Hitlers denne gang, anstrengte seg til det ytterste for å unngå å krasse republikken til fiende.

Tyskerne har aldri forstått hva det virkelig dreiet seg om når det gjaldt den store kamp om økonomisk og politisk makt i verden. Aldri tatt hensyn til andres følelser, aldri kunnet begripe at andre sto i samme forhold til sitt fedreland som de til deres, og sist men ikke minst, at det også i storpolitikk må herske en viss idealitet, selv om den bare er en tynn ferniss utenpå egoismen, som Bismarck sa.

Verden fikk aldri vite "hva Preussen for tidlig ville lære den". Visse uttalelser, både fra tyske universiteter og tyske forfatters arbeid, peker i retning av nazismen alt så tidlig som i slutten av åttitårene. Og var det bare dette, har altså både Preussen og Tyskland fått svar. Det er det samme svar som Vesteuropa alltid har gitt til ethvert forsøk på å omplante orientalske ideer og samfunnssyn til dets jord. Til tross for den aller grusomste form for antisemitisme er nazismen i hele sitt vesen en meget dårlig tilsløret orientalisme. Med alle de utskelselser, og hele den fentiske intoleranse som er klassisk vesteuropisk ånd så fremmed, men som allerede var utformet i full blomst i Persia da det sendte sine talløse legioner mot vest for at kaste den første lille individualisme. Siden den tid har kampen alltid vært stående, til sine tider riktignok så svak at man nesten ikke merket den, men til en igjen så voldsom at den synes å skade selve de grunnpillarer hvorpå vesteuropisk kultur og sivilisasjon var reist. Selv om det ofte så mørkt ut selvet likevel Europa i hvert eneste sluttoppgjør, som det også vil seire over Hitler og hans åndsfrender i den veldige styrkeprøve vi har kjøpet med i . Selvsagt er det riktig at maktkampen, både territorial og økonomisk er en drivfjær i all politikk, men den eller de begår også en skjebnesvanger feil som tror at de er de eneste bestemte faktorer. Skumskavlens på bølgetoppen er de, men nedunder arbeider krefter som hverken kan måles eller beregnes fordi de ikke tilhører denne, men ånders verden.

NYHETENE FRA LONDON SÖNDAG KL. 18,30 :

Østfronten. Den russiske arme som på midtfronten trenger stadig dybere inn i Polen fortsetter å drive tyskerne tilbake mot den linje hvorfor de i juni 1941 begynte angrepet mot Russland. Russerne står i dag ikke fullt 60 km fra denne linje. Tyskerne er på tilbaketog mot vest i retning av knutepunktet Kowel på jernbanelinjen til Brest Litovsk, og de faller

så tilbake mot Lwow, den viktige forsyningsbase på den jernbane som fører forsyninger til de tyske tropper i Dnjeprbøyningen. Kavalleri og mobile kolonner fører an i forfølgelsen. Marskalk Stalin kunningjorde i går kvelden ombrønnen av byene Rowno og Luck. Dessuten var en viktig by til i det samme avsnitt (Swoglow?) og 200 andre tettbeboede steder blitt befrikk. Russerne tok 2000 fanger, hvorav atskillige ungarene. Gjennombruddet som førte til at Rowno og Luck falt ble foretatt over en 150 km bred front, begynte med russernes overgang over elva Narwa. En rekke godt forberedte tyske forsvarsverker ble nedkjempet. Byen Luck ble tatt ved en omgående bevegelse.

Stillingen for de 10 omringede tyske divisjoner i Dnjeprbøyningen blir stadig mere og mere desperat. Russerne har strømmet ringen om de innestående divisjoner enda tettere, og tyskerne har tapt sin siste stilling ved bredden av Dnjepr. De fortvilt tyske forsøk i går på å bryte ut av den russiske jernring slo feil på samme måte som de innbitte anstrengelser for å knække ringen utenfra. Bare umsetningsforsøkene kostet tyskerne 3000 fallne foruten nesten 100 tanks og 22 transportfly. Med disse fly er tilsammen 106 tyske transportmaskiner skutt ned på østfronten siden onsdag.

Den tyske general Zeidlitz som sammen med den 6te arme ble tatt til fange ved Stalingrad sendte i går gjennom den frie tyske kringkasting i Moskva et budskap til sine omringede landsmenn i Dnjeprbøyningen. Han uttalte bl. a.: Hitlers skjebnesvangre innblanding i den militære ledelse har ført den tyske hær fra nederlag til nederlag. Dere står nå overfor katastrofen, og har ikke mere noe håp om umsetning. Rowno og Luck er falt, jernbanen fra Rowno til Kowel er avbrutt på flere steder, og banen Odessa-Lwow er tross et. Ved Stalingrad kunne Hitler roddet en arme på 1/4 million mann. I dag er det dere som enrå kan reddes. Adlyd ikke Hitler, men nedlegg våpnene! Det er i siste øyeblikk. Generalen lovte dem til slutt full sikkerhet hvis de overga seg, mat, husly og kleer.

På nordfronten foretar russerne opprenskningsaksjoner på østbredden av elva Narwa, som nå snart er helt på russernes hender, i det russiske tropper allerede står ved nordenden av Pelpus-sjøen. De rykker dessuten nærmere mot byen Luga, som også er truet ved en omgående bevegelse sørfra om Pskov.

Den tyske sivilbefolkning i Estlands hovedstad Tallin holder nå på å forlate byen. Skip fra Stettin og København er kommet for å føre flyktningene tilbake til "das Reich".

Også i Ukraina er tyskerne på flukt vestover. Tysk Telegrambyrå melder at de tyskere som hadde slått seg ned langs Svartehavskysten allerede for lerge siden har tiltrådt vefen tilbake. Mange har foretatt den 1600 km lange vefen til Tyskland til fots.

Fra Moskva meldes at den første utnevnelse som følge av den nye russiske konstitusjon nå har funnet sted. Det gjelder Alexander Komeletsjuk som er blitt komissar for utenriksanliggender for sovjetrepublikken Ukraina. For noen dager siden trådte Komeletsjuk tilbake fra sin stilling som utenrikskommissar for Sovjetsanveldet. I denne stilling hadde han vesentlig forbindelse med Samveldets slaviske nabostater, og han hadde for eks. nye å gjøre med de forhandlinger som førte til den russisk-tsjechoslovakiske traktat. Komeletsjuk er gift med Vasiljevskas som er leder for de polske patrioters forbund i Moskva. - News Chronicles Moskva-korrespondent Paul Winteron telegraferer til BBC at de foretatte konstitusjonelle endringer i Sovjetsanveldet må tolkes derhen at de enkelte republikker militært, økonomisk og kulturelt nå får bedre midler til å utfolde sin nasjonalfølelse. Men endringene er ikke så vidttrakkende som enkelte utenlandske politikere er tilbøyelige til å mene. Således vil de republikanske armeer utgjøre formasjoner av den røde arme, og forsvarsministrene vil få sine viktigste direksjoner fra sentralregjeringen i Moskva. - News Chronicles korrespondent i Ankara, Phillip Jordan, telegraferer at man i Tyrkia ikke trekker paralleller mellom det forhold regjeringene i de britiske dominions står i til regjeringen i London, og det forhold sovjetrepublikkenes regjeringer står i til sentralregjeringen i Moskva.

Fly- og flåteangrep. USA's militære hovedkvarter melder at 37 tyske fly ble ødelagt eller skadet på bakken ved de amerikanske angrep mot tyske flyplasser i Frankrike i går. Dessuten ble 4 tyske fly skutt ned av bombefly og 6 av de eskorterende jagere. - Svære britiske flystyrker som ikke

ledes angrep fiendtlige flyplasser, skjøt ned 10 tyske fly og tapte selv 12 maskiner. - Et norsk mosquitofly skjøt i dag ned et tysk fly utenfor Norskekysten. - Det britiske admiralitetet melder at lette britiske flåtestyrker i går morges kom i kamp med en tysk destroyer og flere minefælere ved Øyfløge utenfor kysten av Nordvest-Frankrike. De britiske skip fikk inn flere treff på destroyeren, som kom seg vekk i full fart i ly av et røkteppe. Minefælerne trakk seg tilbake til kysten; en av dem kom i brann og en annen var skadet. De britiske skip hadde hverken tap eller skader.

Amerikanske bombefly eskortert av amerikanske og britiske jegerfly angrep også i dag tyske flyplasser i Frankrike. Dessuten ble militære mål ved Pas de Calais angrepet.

I natt bombarderte britiske mosquitofly Berlin og andre i Vest-Tyskland. Andre fly la ut miner i fiendtlig fersvann. Et tysk fly ble skutt ned i luften. Briterne hadde ingen tap. Noen få tyske fly fløy inn over kysten av England i dag, og kastet noen få bomber. Befolkningen hadde ingen øfre og skaden var ubetydelig.

Det fjerne Østen. Amerikanerne har nå herredømmet over tre av de viktigste Atoll-øyene i Marshallgruppen i det østlige Stillehav. Dermed disponerer de en ubåtbase, to sjøflybaser og en flyplass.

Sørfronten. De britiske tropper i Italia som står nordvest for Anzio er innviklet i harde kamper med tyskerne. Briterne konsoliderer sine stillinger som forberedelse for de ventede tyske motangrep. Ved Cisterna holder tyskerne på å grave seg ned i forsvarsstillingen. Flyaktiviteten er relativt liten på grunn av de slette værforhold. 4 tyske fly ble skutt ned i går. De allierte hadde ingen tap. - I dag har allierte fly bombet transportrøt nord for Rowno. Ved den 5te armee hovedfront fortsetter de heftige gatekamper i Cassino. Nord for byen har tyskerne fått forsterkninger. Motangrep har her tvunget de allierte til å trekke seg tilbake øst for Terrel. 3 km vest for byen har amerikanerne inntatt det 600 m høye Aberite-fjellet. Tyskerne i Cassino-området har forberedt seg for en lang og hård beleiring.

Britiske destroyere har senket fire fiendtlige skonerter ved den dalmatiske kyst og tatt fanger. Britiske fly fra Italia har bombet mål på to jugoslaviske øyer i Adriaterhavet.

General Titos hovedkvarter melder at to landsbyer i Bosnia, Krišjevo og Foinika er gjenerobret av friskarene. Tyske angrep i Slovenia, Istria og Kroatia er slått tilbake.

N-S PARTIET SKAL KONSOLIDERES INNVAD.

Nasjonal Samlings riksledelse utvikler for øyeblikket stor aktivitet for å konsolidere partiet innad, samtidig som det i samarbeid med de tyske myndigheter gjennomfører en planmessig desentralisering av administrasjonene. Disse desentraliseringsbestrebelsene henger uten tvil sammen med frykten for eventuelle kamphandlinger i Norge. Nasjonal Samlings folk skal i en slik situasjon kryttes til de tyske ortskommandantens staber og bistå det tyske militærpolitiet i dets virksomhet. Quislings nye retningslinjer ved utstrakte fullmakter for fylkeslederne og fylkesmennene var et ledd i denne omorganisering. En fortsetter nå å styrke propagandaledernes stilling. Disse er propagandadepartementets representanter innen de forskjellige fylker.

Fylkesfører Abrahamson (Holla) i Oslo har i kraft av disse "fullmakter" allerede innkalt en rekke nordmenn til inkvisitoriske forhør. Abrahamson går på denne måten statspolitiet og "general" Martinsen i nærheten. De innkalte blir forhørt av fylkesfører Abrahamson personlig. Det er de samme spørsmål som går igjen fra forhørene hos Gestapo og hos statspolitiet, nemlig om vedkommendes stilling til Sovjetsanveldet og om vedkommende anerkjenner quislingsstyret o.l.

JUSTISDEPARTEMENTET har nå fått offisiell beskjed fra Reichskommissar at følgende norske borgere er skutt:

David Gillel Lie Feinsilber, Marius Karlson, Jean Richard Monclair. Disse tre skal være skutt 3. september 1943 kl. 7,25. Videre ble Arild Østby skutt 9. september kl. 5,37.